

Naše stare užance

NAŠE STARE UŽANCE NJEJUJU

Učenici 3. razreda:

LAURA BRLEK
MARTA CVJETKOVIĆ
MARIO ČUPIĆ
ALEXEY JAKIMOVSKI
VALENTE KLEINDIENST
JELA LUDVIG
LEONARDO MIŠTA
EVANGELINE SOPHIA PARSONS
VAL POLA
TIA PRPIĆ
MAKSYM ROMANIUK
FRANKA RUMAK IVKOVIĆ
MARIN VITASOVIĆ
LUKA ZVONAREK

Učenici 4. razreda:

PETAR BOŽIĆ
JAN BRKIĆ
VITO ĐURIĆ
KRISTINA GALEŠIĆ
KARLO HAJDUKOVIĆ
LIMANA ROSA HORVATEK
NINA HRELJA
DIANA LOREN KÜHNE
DINO LANČIĆ
LETIZIA MARAI
SARA MARTINČIĆ
MARK MATELJAK
NINA MIŠKOVIĆ
TONI ORBANIĆ
IGOR PETKOVIĆ
CHIARA TOMIŠIĆ
ANNALENA UKOTIĆ

UVODNA RIJEČ

Tijekom nastavne godine 2024./2025. učenici drugog i trećeg razreda Područne škole Banjole provodili su projekt Zavičajne nastave. Kroz likovno stvaralaštvo, glazbu te pisano i usmeno izražavanje razvijali su ljubav prema svom zavičaju i njegovim običajima. Učili su mjesece na čakavskom narječju, brali ulike i upoznavali što je sve potrebno „kada se gre u ulike“. Istraživali su božićne običaje u Istri, prikupljali ričete, upoznavali

istarsku kužinu te se veselili igrama starih vremena. Za maškare su oživjeli šentencu Pustu, a s dolaskom proljeća otkrivali su nazive proljetnica na čakavskom. Uskrs su dočekali bojanjem jaja na tradicijski način, koristeći ljuske luka i listiće biljaka iz školskog dvorišta. Kroz cijelu godinu upoznavali su alat i pribor za rad u vrtu te nekadašnji rad u polju, istraživali kažune, slušali istarske legende, razmišljali o narodnim poslovicama, starim zanatima i predmetima koji čuvaju duh prošlih vremena. Svoj rad i zavičajni identitet predstavljali su na školskim manifestacijama. Nastavnu godinu zaključili su igrokazom u kojem su na čakavskom narječju oživjeli običaje svakoga mjeseca. Da se naše stare užance ne zataru, pobrinula se fotografkinja Nika Paus, koja je svojim objektivom zabilježila trenutke ispunjene smijehom, radošću i emocijama što ih ova fotoknjiga s ponosom čuva.

**Učiteljice Jasminka Zović
i Martina Jakovčić**

Siječanj

Kade ima
ognja, ima
i dima.

Antošćak

...Pij Bepo! Živija
ti meni sto lit!
Živija sused moj!
Dobra ti je ova supa.
Gremo hitit
jenu briškulu...

BESIDARNIK

kužina - kuhinja
ognjište - kamin
voganj - vatra
balun, balon
- istarski ples
bukaleta - vrč za vino
ćikara - šalica
za bijelu kavu
čripnja - peka
lazanjar, pakljun, rastakač
- valjak za tijesto
pašada - nož
pijat - tanjur
pinjata - zdjela
pirun - vilica
roženice, sopele
- istarsko glazbalo
trverša - pregača
...

Veljača

Boje da selo
zatare
nego stare
užance.

Sičan

...Osuđujemo ga jer
su ulike slabo rodile!
Gremo ga užgat!
Forši će drugo
lito bit bolje...

- ...
kantat - pjevati
mačkare, krabulje - maškare
piturati - ofarbati
Pust - lutka kojoj se sudi

- šentenca - čitanje
štipidece - gluposti
tancat - plesati
svirit - svirati
užgat - zapaliti
...

Ožujak

Po cviču pčela skače, bit će meda pune saće.

Marač

...Ma dajte ženske, pogledajte ke lipe rožice san danas na mrkatu našla. Ča ne bimo pošle to posadit?...

- ...
- pramaliće - proljeće
- rožice - cvijeće
- klimanica - visibaba
- garoful - karanfil
- vijolica - ljubičica
- flajda - radna kuta
- škornje - gumene čizme
- matika - motika
- badilj - lopata
- sve lipo duši - sve lijepo miriše
- kariola - tačke
- žbrufador - kanta za zalijevanje
- ...

Avril

...

- Vazan – Uskrs
- pičiti jaja – gađati jaja novčićem
- šoldin – novčić
- škerac – šala
- fešta – proslava
- manjada – bogata gozba
- maša – misa
- tavaja – stolnjak
- veštit – odijelo

...

Travanj

Srića je zdrav bit,
dobro jist i pit.

Maj

- ...
- bala - lopta
- krpenjača - krpena lopta
- Laštik - lastik
- briškula i trešete - kartaške igre
- dica - djeca
- febra - temperatura
- pljočkanje, pločkanje
- ili prahćanje -
- igra slična boćanju
- koja se igra ploškama kamena
- mora - igra prstima uz
- glasno izvikivanje brojeva
- pupolot - lutka
- šćinke - klikeri
- punat - bod
- barufa - svađa
- zogat - igrati se
- bolan - bolestan
- ...

Svibanj

Bolje sam, nego
slabo kumpanjan.

Lipanj

Neka dela ki je lačan.

mriže - mreže
porat - luka
vitar - vjetar
cima - konop
ješka - mamac
...

...
batana - mala barka
deboto - zamalo
dimboko - duboko
lelati se - ljuljati se

Pomajić

...Tako je naš
nono skoro ulovija
brancina od
dvi - tri kili!...

Srpanj

Po litu je čvrčak
samo kanta pa je
pomalo prez svega
osta, i niš si za
zimu ni pronta!

Žetvenjak

...Ma je niska ova zemlja!
Lačan san kako brek!...

...

šenica - pšenica
trudan - umoran
kampanja - obradiva zemlja
kampanjolo - seljak
kapac - sposoban
manica - ručka
lačan - gladan
fuži - istarska tjestenina
kapuz - kupus
cukerančići i fritule - slastice

...

Angušt

...Dojdi, dojdi u
kažun. Nima vrati
ni portun...

KOLOVOZ

Poredna trava
vreda reste.

...
kažun - kamena poljska kućica
ordenje - alat
čakulat - razgovarati
teplo - toplo
daž - kiša
počinut - odmoriti se
užina - marenda
bareta - kapa
samanj - sajam
...

Rujan

Kako siješ,
tako žanješ!

...
maestra - učiteljica
meštar - učitelj
libar - knjiga
harta - papir
lapiš - olovka
luče - svjetlo
đornali - novine
trukinja - kukuruz
...

Šetenbar

...Se domišljaš Frane kad te maestra
stirala u magareću klupu?...

...Još me boli kad se samo domislim
...Ma nisi njanka ti bolje pasala oni put
kad si morala klečat na truginju...

Miholjšćak

...Nono, sav san se zgreba. Pa san u korunu i razbilo mi se kolo na bičikleti!...

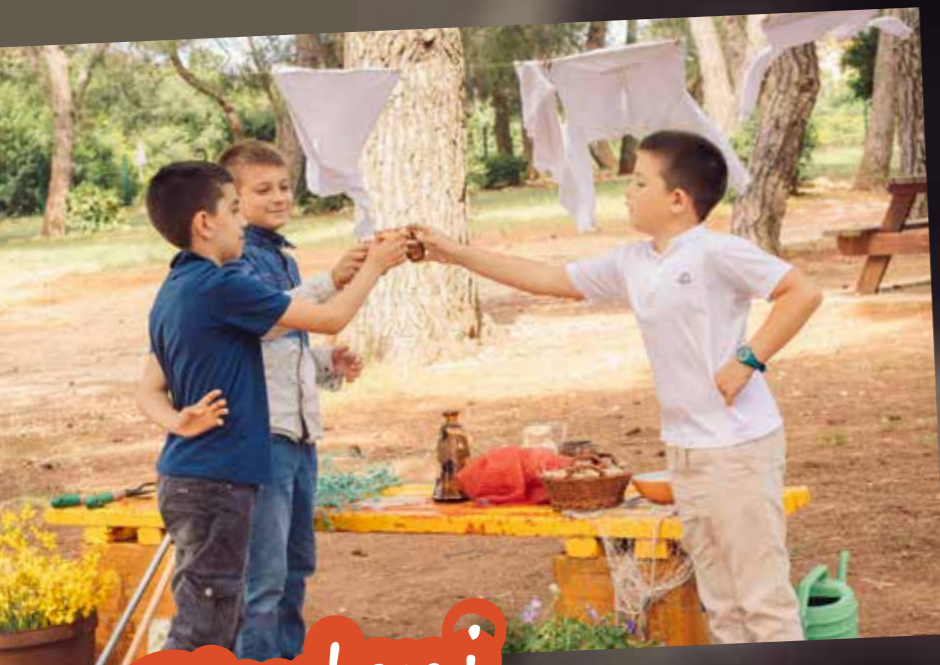

Listopad

Žena drži tri kantuni od hiže.

...
kurjera - autobus
vitura - auto
makina, ferata - vlak
bičikleta - bicikl
kolo - kotač

trupiti - udariti
fermata - autobusna stanica
adio - zbogom
arsenal - brodogradilište
fagot - zavežljaj
kacavida - odvijač
...

Studenj

Bačve pune mladega vina,
čekaju krštenje Svetega Martina.

...

ulike - masline
pobrat - ubrati
bičerin - čašica

bisage - platnena torba
mriža - mreža
kumpanija - društvo
delo - rad
sused - susjed

...

Martinščak

...Bepo, Jože! Ča ćemo?
Gremo ča popit?
Dojdite, dojdite na jedan
bičerin prije no gremo u ulike.
Mriže san već spronta, ala šu...

Prosinac

Oganj topli naše
hiže, Sveti Mikula,
Božić i Novo lito
sve su bliže.

...
dekori - ukrasi
Sveti Mikula
- Sveti Nikola
regali - pokloni
hiža - kuća
cok - panj
biškotini - keksi
belica - bijelo vino
bumbak - vata
smrika - smreka

Dičember

...Mate!
Kadi si mi spravija
dekore za bor?...

· impressum